

provinciale monumentencommissie
van drenthe

assen, mei 1972.

secretariaat

rink 5, assen

foon 05920 - 29222

nummer: 3087/13588

onderwerp:

restauratie orgel
, N.H. Kerk te Dalen.

aan:

het College van Gedeputeerde
Staten van Drenthe,
ASSEN.

Met betrekking tot terzijde vermelde aangelegenheid brachten wij u advies uit op 2 november 1971. Gezien enerzijds het geringe belang van dit orgel en het in verband daarmee tot 35% belopende rijkssubsidie en anderzijds de gewijzigde financiële situatie, kwam het ons slechts gemotiveerd voor een provinciaal subsidie te verlenen tot een bedrag gelijk aan 5% van de van rijkswege vastgestelde subsidiabele lasten.

Naar aanleiding van ons advies heeft de le afdeling van de provinciale griffie commentaar geleverd, waarin zij o.m. het volgende stelt:

"Zoals bekend wordt door het Rijk t.a.v. Kerkelijke monumenten in het algemeen een subsidiepercentage van 50 gehanteerd, zodat inderdaad geconstateerd moet worden dat het hier toegekende subsidie daar aanmerkelijk beneden ligt.

Gesteld mag echter worden dat de provincie Drenthe in verhouding een beperkt aantal monumenten kent, waarvan slechts weinige van bijzondere aard zijn. Dit geldt ook voor de kerkelijke monumenten. Echter horen deze laatste in het algemeen tot de groep van objecten die qua karakteristiek uit een oogpunt van het behoud daarvan bijzondere zorg vragen. Ook van de in deze kerken aanwezige orgelinstrumenten is slechts een zeer beperkt aantal volgens Dr.H.L. Oussoren, rijksadviseur op het gebied van orgels, een stuk of 5- van bijzondere monumentale waarde.

De overige in de monumentenlijst voor Drenthe vermelde orgels zijn nagenoeg alle uit een oogpunt van monumentenzorg van betrekkelijke waarde, de één uiteraard meer dan de andere.

Bij de bepaling van het rijkssubsidie nu wordt de waarde van het orgelinstrument in het geding gebracht.

Op basis daarvan wordt het subsidiepercentage gebaseerd. Evenwel zou het overwegen van uitsluitend de waarde van het instrument landelijk gezien, voor Drenthe in een aantal gevallen kunnen betekenen dat een zeer gering rijkssubsidie dan wel in het geheel geen subsidie zou worden verleend. Naast de waarde van het instrument op zichzelf, wordt bij het bepalen van het rijkssubsidie dan ook in de overwegingen betrokken, het belang en de waarde welke het instrument tegen de achtergrond van het op dit gebied in de provincie aanwezige bezit heeft. M.a.w. het provinciaal belang wordt mede betrokken bij de uitsiedelijke vaststelling van het rijkssubsidie. Deze gang van zaken in de praktijk, welke blijkens zeer uitvoerige informatie een vaststaand gegeven is, roept de vraag op of het door de monumentencommissie aangevoerde argument van het betrekkelijk lage rijkssubsidie wel voldoende steekhoudend is. Het rijkssubsidie ligt weliswaar op 35%, doch bij de bepaling daarvan heeft het provinciaal belang mede een rol gespeeld. Anders had dit percentage wellicht nog lager gelegen".

Naar aanleiding van dit commentaar hebben wij doen nagaan hoe tot dusver van provinciewege werd gesubsidieerd in de restauratiekosten van orgels. Het navolgend overzicht geeft hiervan een beeld.

<u>gemeente</u>	<u>bouwjaar orgel</u>	<u>rijkssubs.</u>	<u>prov. sub.</u>	<u>jaar.</u>
Buinerwold (Berghuizen)	Amoor/Schnitger 1743	40%	10%	1954
Roden	Hinz 1780	40%	18%	1954
Smilde		20%	15%	1957
Rolde	v. Geckelen 1847	20%	15%	1957
Westerborg	stijl Schnitger 18e eeuw.	35%	15%	1960
Beilen	v. Geckelen 1840	20%	15%	1968
Peize	Hinz 1785	50%	15%	1968
Meppel	Schnitger 1722	50%	15%	1969

Van deze gemeenten komen de orgels Rolde en Smilde niet in de monumentenlijst voor.

In het overzicht valt op, dat de schommelingen in het percentage van het rijkssubsidie kennelijk niet of nauwelijks van invloed zijn geweest op het door de provincie verstrekte subsidie; zelfs de niet in de monumentenlijst voorkomende orgels van Rolde en Smilde werden naar gelijke maatstaven gehonoreerd.

De met betrekking tot ons argument, dat het hier een orgel betreft dat als instrument landelijk gezien van geringe waarde is, door de griffie afdeling signaleerde omstandigheid dat het rijkssubsidiepercentage mede wordt afgestemd op het in de provincie aanwezige orgelbestand en voorts het vrij constant gebleken provinciale beleid in het verleden op het stuk van de subsidieverlening ten behoeve van kerkorgels, zijn voor ons aanleiding geweest de aanvankelijk in onze overwegingen sterk betrokken gewijzigde financiële situatie bij hernieuwde beoordeling van het subsidieverzoek minder zwaar telaten wegen en het in onze brief van 21 november 1971 geformuleerde advies alsnog te herzien.

Weliswaar is het provinciaal subsidie intussen verlaagd en in het algemeen gefixeerd op 10%, dit neemt niet weg dat wij gezien het tot nog toe gevoerde beleid van het provinciaal bestuur ten aanzien van orgelrestauraties, thans de mening zijn toegedaan dat in de nieuwe situatie de lijn van dit beleid zoveel mogelijk moet worden doorgetrokken. Mitsdien adviseren wij u als nog, het subsidieverzoek van de kerkvoogdij der Hervormde gemeente van Dalen te honoreren met een provinciaal subsidie van 10% van de van rijkwege vastgestelde subsidiebele lasten.

De Provinciale Monumentencommissie,

voorzitter.

~~.....~~ S. J.